

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.1.5.2024

Jarosław Kowalczyk
Okręgowy Inspektor Pracy w Olsztynie
Okręgowy Inspektorat Pracy
ul. M. Kopernika 29, 10-512 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie, ul. M. Kopernika 29, 10-512 Olsztyn (dalej: „Inspektorat” lub „OIP”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Kowalczyk, Okręgowy Inspektor Pracy, od dnia 3 lipca 2018 roku
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Artur Żukowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/4/2024 z 4 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-3)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2023 rok Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 rok w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– szczegółowa analiza wybranej próby wydatków Inspektoratu,– kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranego zamówienia publicznego,– analiza stanu zobowiązań,– analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,– analiza stosowanych przez Inspektorat procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań. <p>Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2023 rok Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie.

Uzasadnienie oceny ogólnej W wyniku kontroli 5,1% zrealizowanych w 2023 roku wydatków Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³. Nie stwierdzono przypadków wydatków niecelowych i niegospodarnych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2023 rok sporządzone przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie. Zostały one sporządzone terminowo i poprawnie pod względem formalno-rachunkowym, na podstawie danych z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał kontrolę w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych i w zakresie operacji finansowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego W 2023 roku dochody OIP zostały zrealizowane w wysokości 99,3 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 0,1% oraz niższe od zrealizowanych w 2022 roku o 8,8% (spadek o 9,2 tys. zł). Głównym źródłem dochodów były wpływy z grzywien i kar, które wyniosły 95,7 tys. zł i stanowiły 96,4% ogółu dochodów (wzrost w stosunku do 2022 roku o 38,2 tys. zł). Głównym powodem spadku dochodów w odniesieniu do 2022 roku były mniejsze wpływy ze sprzedaży składników majątkowych (spadek o 23,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 4-5)

Na koniec 2023 roku należności pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych wyniosły 178,4 tys. zł i były wyższe o 25,3% (o 36,1 tys. zł) od stanu na koniec 2022 roku (142,4 tys. zł). Należności te były prawie w całości wymagalne⁵ (zaległości). Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w 98% (174,7 tys. zł) dotyczyły one grzywien i kar nałożonych przez inspektorów. Ich wzrost, w stosunku do roku poprzedniego, wynikał głównie z większej liczby zrealizowanych kontroli jak i wyższych kwot nakładanych kar i grzywien. W 2023 roku nałożono kary pieniężne na podstawie ustawy z dnia 28 września 2022 r. o transporcie drogowym⁶ oraz kary grzywien w łącznej kwocie 149,5 tys. zł, natomiast w 2022 roku w kwocie 66,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 4-116)

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 roku. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm. (dalej „ustawa o finansach publicznych”).

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Różnica dotyczyła przypisanych odsetek od nieterminowych opłat z tytułu kar i grzywien.

⁶ Dz.U. z 2022 r. poz. 2201.

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Wydatki Inspektoratu na 2023 rok zostały zaplanowane w wysokości 13 148,1 tys. zł i zwiększone w trakcie roku, na podstawie dziesięciu decyzji Głównego Inspektora Pracy, o 1954,1 tys. zł. W wyniku tych zmian planowane wydatki wyniosły 15 102,2 tys. zł (114% wydatków z 2022 roku, tj. wzrost o 1807 tys. zł). Wzrost wydatków dotyczył:

- świadczeń na rzecz osób fizycznych – o kwotę 50 tys. zł,
- wydatków bieżących – o 1845,8 tys. zł, w tym głównie z powodu wzrostu wynagrodzeń wraz z pochodnymi o kwotę 1699,3 tys. zł,
- wydatków majątkowych – o kwotę 58,3 tys. zł.

Okręgowy Inspektor Pracy wydał pięć decyzji dotyczących przesunięcia środków w łącznej kwocie 58 tys. zł pomiędzy paragrafami wydatków bieżących. Analiza tych decyzji wykazała, że zmiany wynikały z dostosowania planu wydatków do bieżących potrzeb Inspektoratu.

(akta kontroli str. 114-161)

Wykonanie wydatków w 2023 roku wyniosło 15 089,1 tys. zł i stanowiło 99,9% planu po zmianach (15 102,2 tys. zł) oraz 113,5% wykonania 2022 roku (13 295,2 tys. zł).

W 2023 roku struktura wydatków według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco: wydatki bieżące stanowiły 98,2% ogółu wydatków (w 2022 roku 99%), wydatki majątkowe – 1,1% (w 2022 roku – 0,1%), świadczenia na rzecz osób fizycznych 0,8% (w 2022 roku – 0,9%).

W 2023 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost wydatków o 1793,9 tys. zł, tj. o 13,5%. Największy wzrost wydatków w 2023 roku dotyczył wynagrodzeń osobowych pracowników. Wzrosły one, w stosunku do 2022 roku, o 1000,5 tys. zł (o 10,9%), przy jednoczesnym wzroście (o 0,9%) przeciętnego zatrudnienia w przeliczeniu na pełnozatrudnionych do 93 etatu w 2023 roku (z 92,1 w 2022 roku). Składki na ubezpieczenia społeczne w 2023 roku wzrosły o 153,5 tys. zł (9,5%), a dodatkowe wynagrodzenie roczne o 54,5 tys. zł (9%).

W 2023 roku wystąpił ponad dwukrotny wzrost wydatków na zakup energii elektrycznej (z 185,6 tys. zł w 2022 roku do 375,5 tys. zł w 2023 roku, tj. o 102,3%) oraz wydatków na zakup usług remontowych (z 87 tys. zł w 2022 roku do 209,9 tys. zł w 2023 roku, tj. o 141,3%). Okręgowy Inspektor Pracy wyjaśnił, że wzrost wydatków:

- w zakresie energii elektrycznej spowodowany był wzrostem jej ceny. Zużycie energii w OIP w 2023 roku zmniejszyło się o 11,6% w odniesieniu do 2022 roku na skutek podjętych działań racjonalizujących zużycie energii elektrycznej,
- na zakup usług remontowych nastąpił w związku z przeprowadzeniem planowanych prac remontowych pomieszczeń biurowych i socjalnych w Oddziale PIP w Ełku.

W badanym okresie wystąpił ponad dziesięciokrotny wzrost wydatków na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych (z 15,4 tys. zł w 2022 roku do 162,1 tys. zł w 2023 roku, tj. o 952,6%). W ramach wydatków majątkowych dokonano w 2023 roku zakupu: samochodu służbowego, dwóch UPS-ów oraz klimatyzatora. Zakup nowego samochodu wynikał z pierwotnego planu wydatków majątkowych na lata 2023-2025. Zakup zasilaczy awaryjnych UPS wraz z modułami bakteryjnymi związany był

z przeprowadzeniem modernizacji infrastruktury zasilania awaryjnego szafy serwerowej.

Zobowiązania Inspektoratu na koniec 2023 roku wyniosły 954,2 tys. zł i stanowiły 109,5% zobowiązań na koniec 2022 roku. Dotyczyły one głównie zobowiązań z tytułu naliczonego dla pracowników dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi oraz zakupu energii. Na koniec 2023 roku, ani w trakcie roku budżetowego, nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 114-160, 162-185)

Szczegółowym badaniem, pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto dokumentację dotyczącą wydatków w kwocie 762,2 tys. zł (5,1% ogółu wydatków Inspektoratu). Próbę do badania wylosowano metodą monetarną⁷ z pozapłacowych wydatków⁸ (502,8 tys. zł) i uzupełniono ją w sposób celowy wydatkami w kwocie 259,4 tys. zł.

Badanie wykazało m.in., że:

- wydatki poniesiono w granicach kwot określonych w planie finansowym, w sposób celowy i oszczędny, tj. zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych,
- środki finansowe przeznaczano m.in. na zakup środków trwałych, materiałów i wyposażenia, energii i usług dla Inspektoratu,
- nabyte środki trwale i wyposażenie prawidłowo ujęto w ewidencji składników majątkowych i przekazano do użytkowania,
- dokumenty stanowiące podstawę dokonania wydatków zostały zweryfikowane przez uprawnione osoby.

(akta kontroli str. 6-113, 186-340)

Objęte badaniem zamówienie publiczne na zakup samochodu osobowego na potrzeby Inspektoratu, na realizację którego wydatkowano 101,8 tys. zł brutto (82,8 tys. zł netto), przeprowadzono zgodnie z zarządzeniem nr 6/21 Głównego Inspektora Pracy z dnia 25 stycznia 2021 roku w sprawie udzielania zamówień publicznych w Państwowej Inspekcji Pracy. Ustalono m.in., że:

- wydatek został zatwierdzony przez Głównego Inspektora Pracy⁹, a zamówienie było ujęte w aktualizacji do planu zamówień na 2023 rok¹⁰,
- prawidłowo określono rodzaj zamówienia i oszacowano jego wartość,
- zapytanie ofertowe zostało zamieszczone na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Pracy,
- umowa z wykonawcą została zrealizowana w sposób prawidłowy pod względem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości jego wynagrodzenia, zaś same zamówienia było celowe i służyło realizacji zadania OIP w Olsztynie.

(akta kontroli str. 57-113, 348-380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁷ Z prawdopodobieństwem wylosowania proporcjonalnym do wartości wydatku.

⁸ Populację stanowiły wydatki od 1 tys. zł.

⁹ Pismo Głównego Inspektora Pracy z dnia 20 lutego 2023 r. w sprawie rozdysponowania Ustawy budżetowej na rok 2023.

¹⁰ Aktualizacja z dnia 9 marca 2023 r.

Ocena cząstkowa Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego wydatków w 2023 roku przez kontrolowaną jednostkę. W wyniku kontroli 5,1% wydatków stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych. Objęte badaniem zamówienie publiczne zostało udzielone przez OIP zgodnie z wewnętrznymi procedurami.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie rocznych sprawozdań za 2023 rok:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 roku o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Inspektoratu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 381-420)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz sprawozdanie w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania te zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a wykazane w nich kwoty wynikały z ewidencji księgowej.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

¹¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma

pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, dnia 7 marca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor

z up.

Barbara Zajdel
Wicedyrektor

Kontroler
Artur Żukowski
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.